

STANJE ZAŠTITE NA RADU U 2006. GODINI

Prikazana analiza stanja zaštite na radu za proteklu 2006. godinu temelji se na podacima iz godišnjeg izvješća Državnog inspektorata, te prikupljenim podacima iz Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Državnog zavoda za statistiku.

Usporedba s podacima za prethodne godine nije ukazala na značajne razlike. Naime, pozitivan trend smanjivanja ozljeda na radu prestao je zaključno sa 2002. godinom, kada se ozlijedilo ukupno 21.184 radnika, od čega 635 radnika s teškim ozljedama, 49 radnika u 22 skupne ozljede te 30 radnika sa smrtnim posljedicama. Već u sljedećoj 2003. godini ukupno je ozlijeđeno 23.042 radnika, od čega 798 radnika teško, u 25 skupnih ozljeda ozlijeđeno je 55 radnika, a 47 radnika je poginulo, što je najveći broj poginulih neposredno na radu u zadnjem desetljeću. U 2004. godini ukupno je ozlijeđeno 25.776 radnika, 968 je teško stradalo u pojedinačnim ozljedama, u 21 skupnoj ozljedi ozlijedilo se 63 radnika, a 37 radnika je poginulo. Negativan trend ozljeđivanja i smrtnog stradanja radnika na radu nastavio se i u sljedećoj 2005. godini kada je čak 1.055 radnika teško ozlijeđeno, 60% više nego u 2002. godini, a u 22 skupne ozljede ozlijeđeno je 46 radnika i 45 radnika je poginulo na licu mjesta iako se prosječan broj zaposlenih nije značajnije promijenio. U prošloj 2006. godini se od ukupno 24.932 ozlijeđenih radnika teško ozlijedilo 1.029 radnika, 42 radnika su stradala u 19 skupnih ozljeda, a 46 radnika je poginulo neposredno na mjestu rada. Time je protekla godina zauzela drugo mjesto po broju poginulih radnika u razdoblju od 1997. godine.

Na osnovi podataka za prošlu godinu uočava se da je prerađivačka djelatnost najbrojnija po ukupnom broju ozljeda (9.705 ozljeda, 11 mrtvih i 24 profesionalne bolesti, od ukupno 285.215 radnika), a u sklopu nje prednjače brodogradnja: gradnja i popravak brodova i čamaca (1.176 ozljede, 2 mrtva i 3 profesionalne bolesti); zatim slijedi rizično graditeljstvo (2.769 ozlijeđenih, od kojih 77 ozlijeđenih žena, 23 mrtvih, od ukupno 125.436 zaposlenih radnika) te još rizičnije šumarstvo posebice kod sječe drva (488 ozljeda, 5 mrtvih i 12 profesionalnih bolesti, od ukupno 11.980 radnika).

Zabrinjavajuće stanje u zaštiti na radu rezultat je međusobnog djelovanja brojnih čimbenika. Općenito povećanje svih gospodarskih aktivnosti koje ciljaju što većem i bržem profitu, nezakonito zapošljavanje i radna snaga koja nije školovana, stručno osposobljena ili osposobljena za rad na siguran način na poslovima koje obavljaju, zastarjela tehnologija rada, strojevi i uređaji s povećanim opasnostima koji se nekvalitetno održavaju i neredovito ispituju, izvođenje radnih zadataka bez poštovanja pravila zaštite na radu i protivno pravilima struke samo su neki od čimbenika koji u konačnici rezultiraju crnim brojkama.

Ističemo da je ipak najveći rizik od ozljeda na radu prisutan kod novozaposlenih radnika posebno stoga što je uobičajena pojava da poslodavci radnike zapošljavaju na određeno, najčešće vrlo kratko vrijeme i to bez prijave nadležnim tijelima, pa oni započinju s radom, a da prethodno nisu upoznati s opasnostima na svojim radnim mjestima niti su u većini slučajeva

osposobljeni za samostalan rad na siguran način. S obzirom da su to osobe mlađe dobi, sklone su riziku, tj. podcjenjivanju opasnosti, pojednostavljivanju procesa rada i izbjegavanju uporabe osobnih zaštitnih sredstava te nisu dovoljno svjesne važnosti zaštitnih mjera, zbog čega je vrlo bitno da poslodavac organizira njihov rad pod nadzorom iskusnih radnika koji su osposobljeni za rad na siguran način na tim radnim mjestima.

Posebna opasnost je rad na visini, primjerice pri postavljanju građevinskih skela, popravku starih i postavljanju novih krovovišta, uporabi pokretnih skela na vanjskom i unutarnjem prostoru, a da se pri narečenim poslovima ne upotrebljavaju tehnička i osobna zaštitna sredstva. U većini slučajeva radnici koji rade na tim poslovima nisu stručno osposobljeni za te poslove niti su utvrđene njihove zdravstvene i psihološke sposobnosti.

Unatoč usklađenosti Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03. i 100/04.) s europskom legislativom i propisanim visokim kaznama za propuste u zaštiti na radu, provedba Zakona nije potpuna. Upravo poštovanje odredbi Zakona može rezultirati poboljšanjem u zaštiti na radu na način da se dugoročno teži smanjivanju i svodenju na najmanju moguću mjeru rizika kojima su radnici izloženi. Poslodavci i nadalje nastoje izbjeći primjenu propisanih zaštitnih mjera i štede u samoj realizaciji procesa zaštite radnika, ali troškove provedbe mjera zaštite na radu u cijelosti uračunavaju u cijenu rada. Poslodavci procjenjuju da će improvizacijama u primjeni zaštitnih mjera na radu brže i jeftinije odraditi posao i ne shvaćaju ozbiljno svoje obveze glede zaštite na radu čemu na određeni način pridonosi i dugotrajnost postupaka na prekršajnim i kaznenim sudovima koji se bezrazložno odugovlače, što neminovno dovodi do znatnog broja zastara slučajeva kako u dijelu zaštite na radu, tako u i dijelu radnih sporova.

Inspeksijski nadzor nad primjenom propisa zaštite na radu, temeljem odredbi Zakona o zaštiti na radu obavlja se kontinuirano kod svih registriranih pravnih i fizičkih osoba, osim u oružanim snagama, redarstvenim službama, u djelatnosti rudarstva, na plovnim objektima i na poslovima razminiranja. Naime, odredbama posebnih zakona za pojedine djelatnosti propisano je da inspeksijski nadzor u području

sigurnosti i zaštite zdravlja na radu obavljaju (i) druga državna tijela, odnosno inspekcije, a koja se u smislu odredbi Zakona ne smatraju "tijelima nadležnim za poslove inspekcije rada". Tako inspeksijske nadzore nad sigurnošću i zaštitom zdravlja svaki u sklopu svoje nadležnosti obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, zrakoplovni inspektori Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, inspektori cestovnog prometa i cesta te policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova, inspektori zaštite i spašavanja Državne uprave za zaštitu i spašavanje, te rudarski inspektori Državnog inspektorata.

Prioriteti inspeksijskih nadzora su u djelatnostima s visokim stupnjem profesionalnih rizika glede mogućnosti nastanka ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, a posebice u industriji, graditeljstvu i šumarstvu.

U cilju očuvanja zdravlja i života radnika na radu, inspektori rada za zaštitu na radu su u 2006. godini obavili ukupno 12.551 inspeksijski nadzor, od čega 1.084 nadzora u povodu smrtnih, teških i skupnih ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i rizičnih poremećaja u procesu rada.

U izvršavanju inspeksijskih poslova inspektori su podnijeli 1.680 zahtjeva nadležnom prekršajnom sudu i 98 prijava Državnom odvjetništvu za pokretanje kaznenih postupaka. Ujedno su izrekli 72 kazne radnicima na mjestu izvršenja prekršaja.

Analizirajući prošlogodišnje podatke iz inspeksijskih nadzora u svezi teških i smrtnih ozljeda radnika na radu uočava se da su izvori teškog ozljeđivanja radnika na radu bili strojevi i uređaji za iskorištavanje šuma i obradu drva i sličnog materijala i to u 77 slučajeva, 124 radnika teško se ozlijedilo u radnoj okolini u prostorijama i na površinama za kretanje osoba na radu i 80 na vanjskim prostorima, površinama i pripadajućim instalacijama, 66 na pokretnim rampama i ljestvama, 52 na skelama, 49 na sredstvima rada za horizontalni prijenos tereta, 33 na uređajima i strojevima za mehaničku i toplinsku obradu kovina, 37 na građevinskim strojevima i uređajima, 24 na sredstvima rada za vertikalni prijevoz tereta, na prijevoznim sredstvima željezničkog (14), cestovnog (36), pomorskog i riječnog (2) i zračnog (0) prometa, 22 na

tehnološkim postrojenjima i 9 na energetskim postrojenjima.

Najčešći uzrok teškom ozljeđivanju i smrtnom stradanju radnika na radu je izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu što je bio slučaj u 513 ozljeda, zatim 49 ozljeda zbog pomanjkanja ili neispravnosti zaštitnih ograda i drugih naprava za zaštitu radnika od pada s visine ili u dubinu, 96 ozljeda zbog neispravnosti, klizavosti ili zakrčenosti prolaza i površina s kojih se obavlja rad, 36 zbog poremećaja u tehnološkom radnom procesu. Neispravnost sredstava rada bila je uzrok u 67 slučajeva, 62 zbog slabe organizacije rada, 64 zbog pomanjkanja ili neispravnosti zaštitne naprave na stroju za rad, 33 zbog izvođenja radne operacije bez upotrebe odgovarajućeg zaštitnog sredstva ili neispravnog osobnog zaštitnog sredstva te u 51 slučaju rad bez razrađene radne tehnologije i posebnih uputa za izvođenje složenih poslova i radnih zadataka.

Prema načinu nastanka ozljede na radu najveći broj radnika je stradao pri padovima, njih 443 (s visine, u dubinu i na istoj ravnini), zatim u 199 slučajeva radnicima su ukliješteni dijelovi tijela između pokretnih i nepokretnih predmeta, strojeva, uređaja i alata. S predmetima se sudarilo 184 radnika (pokretnim, nepokretnim, udari predmeta po kojima se hoda, posjekotine i sl.), zatim je u 170 slučajeva pao predmet na radnika zbog odronjavanja ili rušenja. U 34 slučaja ozljeda se dogodila zbog prekomjernog tjelesnog naprezanja ili pogrešnog pokreta pri dizanju, guranju i vučenju predmeta, rukovanju sredstvima rada, pri penjanju i sl., 18 slučajeva dodira radnika s predmetima pod naponom električne struje te 17 zbog izloženosti utjecaju štetnih tvari.

Kod provođenja inspekcijskog nadzora teških i smrtnih ozljeda na radu prisutna je kvalitetna suradnja s Ministarstvom unutarnjih poslova čija je pomoć značajna pri osiguranju mjesta događaja, izradi fotoelaborata i vještačenja.

Nažalost, i nadalje Državni inspektorat nije na odgovarajući način obaviješten o ishodima postupaka u slučajevima gdje su podnesene kaznene prijave. Kazneni postupci traju po nekoliko godina, što je obeshrabrujuće bez obzira na odgovornost poslodavaca i njegovih ovlaštenika i u većini slučajeva izriču se samo uvjetne kazne.

Sve navedeno pridonosi da se sustav zaštite na radu shvaća olako i ne pridaje mu se pozornost koja je uobičajena u zemljama Europske unije iako su zakonski propisi u tom području u Republici Hrvatskoj usuglašeni s europskim propisima i daju pravne pretpostavke za istovjetno postupanje. Suradnja s prekršajnim sudovima nije zadovoljavajuća, što za posljedicu ima znatan broj obustava postupaka zbog zastare. Posebno je indikativno da se kazne izriču u višestruko manjem iznosu od onog propisanog Zakonom o zaštiti na radu.

Činjenica je da značajan broj ozljeda na radu još uvijek ima za uzroke nedostatnu edukaciju i tehnološku nedisciplinu radnika. Česti su i slučajevi da radnici ne rade u skladu s propisanim uputama, a ako im poslodavac stavi na raspolaganje osobna zaštitna sredstva, oni ih ne nose iako je to njihova obveza, a ovlaštenici to ne kontroliraju i ne poduzimaju odgovarajuće mjere.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (N.N., br. 85/06.) propisana je obveza zdravstvenog osiguranja radnika, obrtnika i osoba koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, čime su osiguranicima za slučaj ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti osigurana sljedeća prava:

a) specifična zdravstvena zaštita kao preventivni oblik

b) kurativna zdravstvena zaštita, odnosno liječenje osiguranika koji su se ozlijedili ili profesionalno oboljeli na radu i u svezi s radom, a koja obuhvaća:

- primarnu zdravstvenu zaštitu
- specijalističku konzilijarnu zdravstvenu zaštitu
- bolničku zdravstvenu zaštitu uključujući i rehabilitaciju
- prava na lijekove
- ortopedsku i druga pomagala

c) novčane naknade:

- naknada plaće za vrijeme bolovanja
- naknada putnih troškova u svezi s korištenjem zdravstvene zaštite
- naknada pogrebnih troškova.

Vlada Republike Hrvatske je Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja radnika (N.N., br. 136/06.) osnovala narečeni zavod i imenovala privremenu ravnateljicu. Ostvarivanje prava za slučaj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti do donošenja općih akata Zavoda uređeno je sukladno odredbama čl. 149. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 85/06.) na način da se i nakon stupanja na snagu novog Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju primjenjuju odredbe ranije važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 94/01. do 90/05.), a najdulje do 3. kolovoza 2007. godine. Slijedom toga u primjeni je i nadalje Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti (N.N., br. 32/03.) koji propisuje postupak prijavljivanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. Krajnji rok za uspostavu cjelovitog sustava zaštite zdravlja na radu temeljem novog Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu je 3. kolovoza 2007. godine.

Doprinos za prava u svezi ozljeda i profesionalnih bolesti utvrđen je u visini 0,5% koji plaća poslodavac prema posebnom Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja (N.N., br. 147/02. i 177/02.). Ako izdaci za ozljede na radu i profesionalne bolesti u prethodnoj kalendarskoj godini za određene poslodavce prelaze prosječnu visinu troškova po osiguraniku propisanu za granu djelatnosti u kojoj je poslodavac razvrstan, spomenuti Zavod tom poslodavcu utvrđuje za novo razdoblje od 12 mjeseci, i to s početkom od 1. travnja tekuće godine do 50% veću stopu doprinosa (malus).

Isto tako se poslodavcu umanjuje stopa doprinosa do 25% ako mu troškovi za ozljede na radu i profesionalne bolesti ne prelaze preko 50% tih prosječnih troškova po osiguraniku (bonus), a do uspostave zdravstvenog osiguranja po novom Zakonu, specifična zdravstvena zaštita –

preventiva ostvaruje se ugovorom s doktorom specijalistom medicine rada na trošak poslodavca.

Iz narečenog proizlazi zaključak da bi se u budućnosti trebao uspostaviti kvalitetni sustav praćenja ozljeda na radu na jedinstvenim tiskanicama kojima će poslodavci izvješćivati o ozljedama na radu, a svako od mjerodavnih tijela bi obradilo pojedine podatke s time da podaci budu dostupni svima zainteresiranima. U području zaštite na radu potrebna je potpuna, profesionalna suradnja svih državnih tijela, ustanova i poslodavaca, kao i strukovnih sindikata.

Takav sustav bi na dulji rok trebao imati pozitivne rezultate. Osim toga, treba inzistirati na materijalnom motiviranju poslodavaca kod kojih se stanje zaštite poboljšava smanjivanjem stope doprinosa za taj rizik, a što bi radnicima osiguralo poboljšanje uvjeta rada. Ovo bi bilo moguće realizirati unutar postojećih sustava osiguranja (zdravstvenog i mirovinskog), uspostavom sustava obveznog osiguranja ili uspostavom osiguranja unutar udruga poslodavaca. Neprovedba mjera zaštite na radu trebala bi rezultirati za takve poslodavce plaćanjem povećane stope doprinosa, a ne i za sve ostale bez obzira na njihov odnos prema zaštiti na radu. Na taj način bi se radnicima osigurala viša razina zaštite na radu i odgovornost poslodavaca.

U društvenom sustavu koji se nalazi u vremenu globalizacije i ekonomskih uzleta radnik ima vrlo važno mjesto. Razvoj društvenih odnosa i tendencija zaštite ljudskih prava utječe i na zaštitu prava radnika, posebice njihovu sigurnost i zaštitu zdravlja na radu, čime zaštita na radu nema samo ekonomsku već i svoju socijalnu dimenziju.

I premda sustav zaštite na radu u Hrvatskoj postaje sve kompatibilniji sustavima zemalja Europske unije, tim više što se propisi na području zaštite na radu usklađuju s direktivama Europske unije, očita negativna kretanja unutar samog sustava najbolje se odražavaju u broju ozljeda i smrtnih slučajeva.

*Đuro Pap, dipl. ing. elektroteh., Zagreb
Ivana Karatović, dipl. ing.
Državni inspektorat
Odjel zaštite na radu, Zagreb*

Tablica 1. Brojčani podaci o ozljedama na radu i profesionalnim bolestima od 1997. do 2006. godine

Godina	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Prosječan broj zaposlenih	1.443.513	1.312.892	1.300.762	1.299.748	1.305.192	1.333.755	1.349.535	1.378.057	1.400.450	1.426.594
Broj ozljeda na radu	23.043	22.965	22.814	22.051	21.744	21.184	23.042	25.776	24.396	24.932
Broj ozljeda na 1.000 radnika	16,0	17,5	17,5	17,0	16,7	15,9	17,1	18,7	17,42	17,45
Broj smrtnih slučajeva na radu	30	42	21	29	31	30	47	37	45	46
Broj smrtnih slučajeva na radu i u svezi s radom	59	49	32	40	42	44	50	47	61	58
Broj profesionalnih bolesti	258	152	499	81	91	71	124	113	73	65
Broj izgubljenih dana zbog ozljeda na radu	556.949	576.422	543.201	533.704	547.949	533.837	580.658	956.495	1.062.964	1.108.323
Broj izgubljenih dana zbog profesionalnih bolesti	7.610	5.350	12.454	2.309	2.666	2.080	3.633	3.309	2.138	1.885
Ukupan broj izgubljenih dana	564.559	581.772	555.655	536.013	550.615	535.917	584.291	959.768	1.065.102	1.110.208

Tablica 2. Područja djelatnosti poslodavaca kod kojih je obavljen inspekcijski nadzor zbog ozljeda na radu

Oznaka djelatnosti	Naziv područja djelatnosti	Broj pojedinačnih težih ozljeda radnika	Broj skupnih ozljeda	Broj ozlijeđenih radnika	Broj smrtnih slučajeva radnika na radu	OD UKUPNO STRADALIH			
						MUŠKARACA	ŽENA	UČENIKA	DRUGIH OSOBA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	104	4	10	5	113	6		
B	Ribarstvo	1				1			
C	Rudarstvo	2				2			
D-	Prerađivačka industrija (bez brodogradnje)	306	4	9	9	289	34	1	
DM35.1.	Gradnja i popravak brodova i čamaca	39	2	4	2	44	1		
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	34			4	38			
F	Graditeljstvo	290	8	17	23	324	2	3	1
G	Trgovina; popravak motornih vozila i predmeta za kućanstvo	66				45	18	3	
H	Ugostiteljstvo	35				20	15		

I	Promet, skladištenje i veze	46			3	47	2		
J	Financijsko posredovanje	4				1	3		
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	7				6	1		
L	Javna uprava, obrana; obvezno socijalno osiguranje	5				2	3		
M	Obrazovanje	23	1	2		8	14	3	
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	22				7	15		
O	Ostale društ., soc. i osobne usl. djelat.	45				37	7		
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem								
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela								
UKUPNO		1.029	19	42	46	984	122	10	1

Tablica 3. Brojčani podaci o radu inspektora rada za zaštitu na radu

DRŽAVNI INSPEKTORAT	Nadzor nad		Broj inspek. nadzora	B r o j p r e d m e t a											Broj naređenih mjera		Drugi stručni poslovi
	Objektima	Tijelima		Neupravnih				Upravnih							Zapi- snikom	Izvrše- nih mjera	
				Prijava i/ili pred- stavka	Zapi- snika o pre- gledu	Uvjeta, sugla- snosti i sl.	Ostalo	Pokre- nutih postu- paka	Donesenih rješenja		Neri- ješenih	Izvrše- nih rje- šenja bez izvr- šnog postupka	Zaklju- čaka o dozvo- li izvr- šenja	Prove- denih izvr- šenja			
									I. st.	II. st.							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Područna jedinica Osijek			2.442	38	1.772		28	347	516		63	450	3				273
Područna jedinica Rijeka			2.132	90	1.303			392	440		18	343	68	11			256
Područna jedinica Split			2.324		1.364		110	591	816			811	5				226
Područna jedinica Varaždin			1.502		1.182		50	172	172		23	149			528	528	451
Područna jedinica Zagreb			3.818	647	2.023			704	1.091		17	1.051	22	1	48	11	100
Odjel zaštite na radu			333	4	315			14	1	13	1	12					37
UKUPNO			12.551	779	7.959		188	2.220	3.036	13	122	2.816	98	12	576	539	1.343

Tablica 4. Brojčani podaci o poduzetim mjerama inspektora rada za zaštitu na radu

DRŽAVNI INSPEKTORAT	Broj inspekcijskih rješenja o prekršajima		Broj kazni na mjestu izvršenja prekršaja	Broj podnesenih prijava		Ukupan broj zaprimljenih odluka, odluka o zastari i izrečenih kazni					
	I. st.	II. st.		za prekršaj	za kazneno djelo	Prekršaji			Kaznena djela		
						odluka	zastara	kazni	odluka	zastara	kazni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Područna jedinica Osijek			10	276	14	234	81	280	9		
Područna jedinica Rijeka			25	236	17	114	135	101	6		1
Područna jedinica Split			8	476	24	114	144	170	19		
Područna jedinica Varaždin			2	99	6	75	22	53			
Područna jedinica Zagreb			27	593	37	511	225	294	1	1	
UKUPNO			72	1.680	98	1.048	607	898	35	1	1

Tablica 5. Izvori ozljeda radnika na radu u 2006. godini

Šifra izvora	Naziv izvora ozljeda	Broj ozlijeđenih radnika na radu
1	2	3
POSTROJENJA, STROJEVI I UREĐAJI		
101	Energetska postrojenja	9
102	Tehnološka postrojenja	22
103	Postrojenja za kemijsko-tehnološke procese	7
104	Postrojenja i instalacije za skladištenje i prijenos materijala i tvari svih vrsta	8
105	Strojevi na vlastiti pogon	7
106	Prijenosnici snage	5
107	Uređaji i strojevi za preradu te mehaničku i toplinsku obradu kovina	33
108	Strojevi i uređaji za iskorištavanje šuma i obradu drva i sličnog materijala	77
109	Poljoprivredni strojevi i uređaji	8
110	Strojevi i uređaji za proizvodnju papira	2
111	Strojevi i uređaji za proizvodnju tekstila	2
112	Strojevi i uređaji za proizvodnju kože i krzna	
113	Grafički strojevi i uređaji	8
114	Građevni strojevi i uređaji	37
115	Strojevi i uređaji za izradu gume i gumenih proizvoda	5
116	Strojevi za proizvodnju obuće	1
117	Strojevi i uređaji za proizvodnju prehrambenih proizvoda i pića	16
118	Strojevi i uređaji za proizvodnju i preradu duhana	3
150	Ostala navedena postrojenja, strojevi i uređaji	22
TRANSPORTNA SREDSTVA		
201	Prijevozna sredstva željezničkog prometa	14
202	Prijevozna sredstva cestovnog prometa	36
203	Prijevozna sredstva pomorskog prometa	2
204	Prijevozna sredstva riječnog i jezerskog prometa	
205	Prijevozna sredstva zračnog prometa	
206	Sredstva za vertikalni prijenos tereta	24
207	Dizala	7
208	Sredstva za horizontalni prijenos tereta	49
250	Ostala transportna sredstva	7

Šifra izvora	Naziv izvora ozljeda	Broj ozlijeđenih radnika na radu
1	2	3
SREDSTVA OPREME		
301	Boce za komprimirane plinove	3
302	Kesoni, oprema za ronjenje	
303	Ložišta, sustavi i instalacije za zagrijavanje	2
304	Rashladni sustavi i uređaji	2
305	Električni uređaji, naprave, instalacije i alat na električni pogon	23
306	Skele	52
307	Pokretne rampe i ljestve	66
308	Alat na mehanički pogon (osim električnoga)	6
309	Ručni alat	25
310	Ostala oprema	61
IZVORI OVISNI O PROCESU RADA		
401	Eksplozivne tvari	1
402	Prašina	5
403	Leteći komadići i čestice	12
404	Plinovi, pare i dimovi	13
405	Kemijske štetnosti	4
406	Ionizacijska zračenja	1
407	Neionizacijska zračenja	
408	Zagrijani materijal i tvari	4
409	Pothlađeni materijal i tvari	1
450	Drugi izvori u radnom procesu	94
RADNA OKOLINA		
501	Objekti za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima	51
502	Prostorije i površine za kretanje osoba na radu	124
503	Pomoćne prostorije i njihove instalacije i uređaji	7
504	Prostori, površine i pripadajuće instalacije izvan navedenih objekata i prostorija s kojih se obavlja rad i po kojima se kreću osobe na radu	80

505	Elementarne nepogode	2
506	Požar	1
507	Poplava	
508	Radni okoliš	1
550	Drugi izvori u radnom okolišu	23
	Ostalo	11
DRUGI IZVORI		
601	Drugi radnici sudionici u procesu rada	
602	Životinje	9
603	Viša sila	3
604	Protupravno djelovanje trećih osoba	7
605	Drugi sudionici koji su izvor ozljeda radnika	4
606	Ostali izvori ozljeda radnika na radu	33
UKUPNO		1.117

Tablica 6. Neprimijenjena osnovna pravila zaštite na radu kao uzrok ozljeda

Šifra uzroka ozljeda na radu	Naziv uzroka ozljeda na radu	Broj ozlijeđenih radnika na radu
1	2	3
NEPRIMIJENJENA OSNOVNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU		
811	Neispravnost sredstava rada	67
812	Neispravnost, skliskost ili zakrčenost prolaza i površina s kojih se obavlja rad	96
813	Pomanjkanje ili neispravnost zaštitnih ograda i drugih naprava za zaštitu radnika od pada s visine ili u dubinu	49
814	Pomanjkanje ili neispravnost zaštitne naprave na stroju ili uređaju	64
815	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od slučajnog dodira dijelova pod naponom električne struje	8
816	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od opasnog dodira napona električne struje	2
817	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od atmosferskog pražnjenja	
818	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od statičkog elektriciteta	
819	Pomanjkanje ili neispravnost toplinske izolacije	
820	Neispravnost energetske instalacije i uređaja za provođenje plinova, para, tekućina, komprimiranog zraka i dr.	1
821	Neispravnost cijevnih vodova za provođenje kiselina, lužina i drugih otrovnih i jetkih tvari	
822	Pomanjkanje zaštite od požara i eksplozije	3
823	Pomanjkanje zaštite od visoke ili niske temperature	1
824	Pomanjkanje zaštite od toplinskog zračenja	
825	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od energije zračenja	
826	Pomanjkanje zaštite od buke i vibracije	
827	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od kemijskih čimbenika radnog okoliša (otrovnih i nadražljivih plinova i para, otrovnih i štetnih dimova, prašine i magle, otrovnih, jetkih i agresivnih tekućina i krutih agensa)	1
828	Pomanjkanje ili neispravnost zaštite od bioloških čimbenika radne okoline (bakterija, virusa, gljivica i parazita)	
829	Pomanjkanje ili neispravnost sigurnosnih instrumenata, aparata i uređaja na sredstvima rada, kao što su: sigurnosni ventili, signalni, zvučni i optički uređaji, automatski, elektronski i kompjutorski uređaji za kontrolu i vođenje procesa i sl.	1
830	Pomanjkanje odgovarajuće osvijetljenosti	3
831	Pomanjkanje ili neispravnost ventilacije prostora	
832	Pomanjkanje ili neispravnost naprave za odstranjivanje štetnih plinova, para i prašine	3
833	Poremećaji u tehnološkom radnom procesu	36
850	Ostala neprimijenjena osnovna pravila zaštite na radu koja nisu navedena pod oznakama od 811 do 833	43
UKUPNO		378

Tablica 7. Neprimijenjena posebna pravila zaštite na radu kao uzrok ozljeda

Šifra uzroka	Naziv uzroka ozljeda na radu	Broj ozlijeđenih radnika
NEPRIMIENJENA POSEBNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU		
851	Pomanjkanje posebnog uvjeta glede radnikove dobi	1
852	Pomanjkanje posebnog uvjeta glede stručne sposobnosti	11
853	Pomanjkanje posebnog uvjeta glede zdravstvenog, tjelesnog ili psihičkog stanja	5
854	Pomanjkanje posebnog uvjeta glede psihofiziološke i psihičke sposobnosti	1
855	Izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu	513
856	Izvođenje radne operacije bez upotrebe odgovarajućeg zaštitnog sredstva ili neispravnog osobnog zaštitnog sredstva	33
857	Zamor radnika zbog teškog ili prekovremenog rada, nedovoljnog odmora i sl.	4
858	Rad bez razrađene radne tehnologije i posebnih uputa za izvođenje složenih poslova i radnih zadataka	51
859	Slaba organizacija rada	62
860	Akutne i kronične bolesti (posljedica poremećaja funkcije organa, pijenje alkohola, fizički nedostaci, grčevi, vrtoglavice i dr.)	7
870	Ostala neprimijenjena posebna pravila zaštite na radu	51
880	Protupravno djelovanje treće osobe	
891	Viša sila	
U K U P N O		739

Tablica 8. Uzroci ozljeda na radu u 2006. godini

Šifra načina nastanka ozljede	NAČIN NASTANKA OZLJEDE	Broj ozljeda
1	2	3
1	Pad radnika (s visine, u dubinu, na istoj ravni)	443
2	Pad predmeta na radnika (zbog odronjavanja, rušenja)	170
3	Sudar radnika s predmetima (pokretnim i nepokretnim, udari predmeta po kojima se hoda, posjekotine, ubodi i sl.)	184
4	Uklještenje radnikova tijela između pokretnih i nepokretnih predmeta, strojeva, uređaja i alata; nagnječenje, gaženje radnika i sl.	199
5	Prekomjerna tjelesna naprezanja ili pogrešni pokreti radnika (pri dizanju, guranju i vučenju predmeta, rukovanju sredstvima rada, pri penjanju i sl.)	34
6	Radnikova izloženost (toplini, hladnoći, vlazi, povišenom ili sniženom atmosferskom tlaku, prekomjernoj buci, vibracijama ili tresenju, nepovoljnim klimatskim uvjetima i sl.)	15
7	Dodir predmeta pod naponom električne struje	18
8	Utjecaj štetnih tvari ili radijacije na radnika (štetno djelovanje prašine, dimova, plinova, para, krutih i tekućih agensa, ionizacijskog i neionizacijskog zračenja i dr.)	17
9	Ostali načini nastanka ozljeda na radu koji nisu navedeni pod oznakama od 1 do 8 i oni koji se zbog pomanjkanja podataka ne mogu svrstati u navedene oznake	37
UKUPNO		1.117

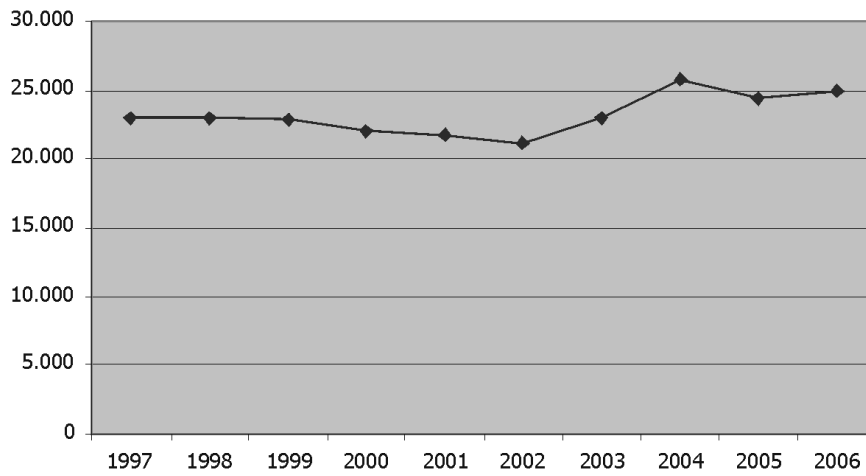
Tablica 9. Statistički podaci o broju ozljeda na 1.000 radnika po djelatnostima u Republici Hrvatskoj

Šifra	DJELATNOST	Razdoblje									
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
01	POLJOPRIVREDA, LOV I USLUGE POVEZANE S NJIMA	21,74	23,59	21,8	20,45	21,8	20,9	23,9	24,2	23,22	33,6
02	ŠUMARSTVO, SJEČA DRVA I USLUGE POVEZANE S NJIMA	43,82	41,52	45,3	50,87	55,1	45,1	45,3	56,3	45,3	44,14
05	RIBARSTVO, MRIJESTILIŠTA, RIBNJACI I USLUGE U RIBARSTVU	5,19	3,92	18,6	12,51	8,16	11,3	11,1	12,2	7,17	6,14
10	VAĐENJE UGLJENA I LIGNITA; VAĐENJE TRESETA	2,11	0,84	3,09	12,38	0	0	0	0	0	0
11	VAĐENJE I USLUŽNE DJELATNOSTI U VEZI NAFTE I ZEMNOG PLINA, OSIM ISTRAŽIVANJA	17,9	10,19	7,89	12,44	5,6	5,52	7,54	5,11	5,24	4,72
12	VAĐENJE URANOVIH I TORIJEVIH RUDA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	VAĐENJE METALNIH RUDA	0,28	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	VAĐENJE OSTALIH RUDA I KAMENA	22,79	21,90	16,3	17,32	23,2	18,5	17,5	35,6	23,58	30,65
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	25,59	24,89	26,4	23,90	21,1	21,2	20,9	22,1	18,14	22,89
16	PROIZVODNJA DUHANSKIH PROIZVODA	20,19	25,77	28,7	31,25	32,6	21,1	27	23,3	14,08	30,81
17	PROIZVODNJA TEKSTILA	14,63	17,11	14,8	10,01	15,6	12,7	14,8	17,1	14,31	13,85
18	PROIZVODNJA ODJEČE; DORADA I BOJENJE KRZNA	12,78	11,84	11,2	10,62	10,6	17,4	11,2	12,8	11,45	11,67
19	ŠTAVLJENJE I OBRADA KOŽE; PROIZVODNJA KOŽNATIH PROIZVODA	11,58	11,30	9,94	6,89	8,17	8,14	10,4	10,12	10,27	16,83
20	PRERADA DRVA, PROIZVODNJA PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA; PROIZVODNJA PREDMETA OD SLAME I PLETARSKIH PROIZVODA	31,13	34,94	37,34	30,91	37,3	34,4	37,8	39,7	37,19	40,21
21	PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	49,12	35,45	38	34,75	32,6	32,6	31,8	39,7	32,53	41,91

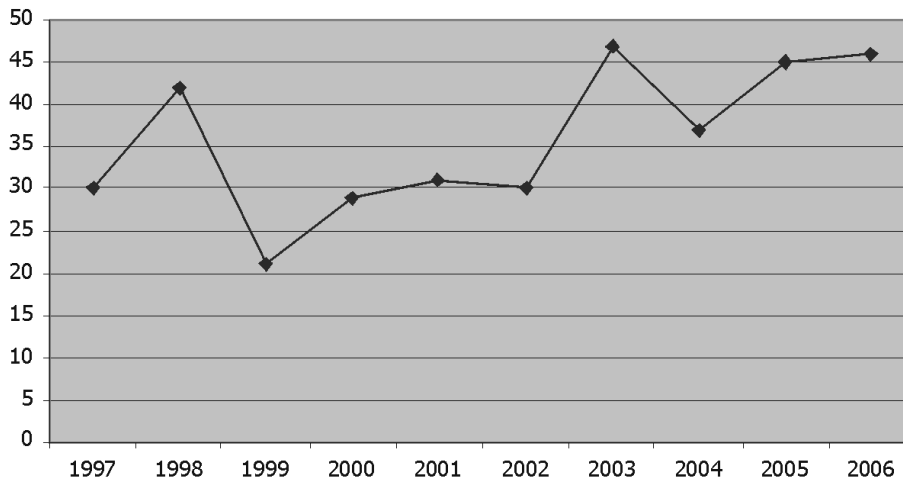
22	IZDAVAČKA I TISKARSKA DJELOSTVORNOST I UMNOŽAVANJE SNIMLJENIH ZAPISA	12,86	9,85	8,85	9,02	7,9	6,86	7,51	7,84	7,05	9,26
23	PROIZVODNJA KOKSA, NAFTNIH DERIVATA I NUKLEARNOG GORIVA	68,7	68,31	64,4	61,88	50,9	55,6	48,7	44,9	47,8	50,54
24	PROIZVODNJA KEMIJSKI KEMIJSKIH PROIZVODA	21,81	27,16	23,8	21,89	17,8	18,5	16,5	20,1	18,1	20,07
25	PROIZVODNJA PROIZVODA OD GUME I PLASTIKE	11,76	16,33	20,9	19,92	20,4	16,4	20,8	18,2	19,99	23,58
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	33,1	39,52	32,4	37,75	28,6	27,7	26,6	34,6	29,71	31,56
27	PROIZVODNJA METALA	83,7	68,15	45,8	39,24	42,3	38,2	31,8	38	44,00	55,33
28	PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREME	24,05	48,29	34,9	46,52	41,1	38,2	43,5	42,3	34,1	40,11
29	PROIZVODNJA STROJEVA I UREĐAJA, D.N.	34,24	31,23	39,5	27,48	33,8	28,5	35	36,6	31,7	34,47
30	PROIZVODNJA UREDSKIH STROJEVA I RAČUNALA	14,05	9,30	4,69	2,99	0,6	3,3	1,52	8,8	11,70	18,46
31	PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEVA I APARATA , D.N.	15,65	23,05	25,4	21,17	16,6	19,2	17,7	21,6	18,43	18,04
32	PROIZVODNJA RTV I KOMUNIKACIJSKIH APARATA I OPREME	7,13	14,06	17,8	33,16	12,5	10,9	9,09	5,17	5,08	5,16
33	PROIZVODNJA MEDICINSKIH, PRECIZNIH I OPTIČKIH INSTRUMENATA I SATOVA	28,65	15,99	19,6	11,76	7,73	7,44	12,9	11,9	10,28	11,72
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	42,47	31,96	37,1	19,36	23,7	28,6	32,2	28,4	31,03	30,29
35	PROIZVODNJA OSTALIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA	53,89	42,21	58,4	53,96	65,5	59,1	72,1	67,9	69,13	71,02

36	PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA, OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D.N.	40,53	43,35	33,1	39,45	32,1	31,1	24,7	23,3	20,99	22,02
37	RECIKLAŽA	25,93	20,35	24,3	26,91	29,1	28,1	32,8	34	30,46	33,162
40	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM	29,38	28,75	30,3	27,37	25,1	28,8	24,4	26,9	26,78	21,51
41	SKUPLJANJE, PROČIŠĆAVANJE I DISTRIBUCIJA VODE	17,28	27,60	22,22	26,06	24,7	21,1	23,7	29,4	27,47	22,56
45	GRAĐEVINARSTVO	24,12	28,44	32,6	29,04	30,4	28,6	29	31,6	26,07	22,13
50	TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA, ODRŽAVANJE I POPRAVAK MOTORNIM VOZILA I MOTOCIK., TRGOVINA NA MALO MOTORNIM GORIVIMA I MAZIVIMA	9,47	10,15	11	10,49	9,43	11	7,04	8,17	6,56	8,97
51	TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI, OSIM TRGOVINOM MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA	6,54	5,41	5,78	5,53	6,91	6,22	7,22	10,6	10,05	10,37
52	TRGOVINA NA MALO, OSIM TRGOVINE MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA; POPRAVAK PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	9,9	8,27	8,15	8,64	8,89	9,52	11	11,9	10,88	11,58
55	HOTELI I RESTORANI	9,72	5,92	7,41	8,69	9,18	8,32	9,91	12,3	13,23	11,49
60	KOPNENI PRIJEVOZ I CJEVOVODNI TRANSPORT	24,08	24,07	24,7	25,61	22,9	21,15	26,6	23,1	23,26	28,27
61	VODENI PRIJEVOZ	15,12	14,98	11,5	14,00	13,4	15,5	12,2	11,3	15,23	22,89
62	ZRAČNI PRIJEVOZ	38,4	27,93	17,3	23,32	18,7	13,4	10,5	13,3	17,43	12,1
63	PRATEĆE I POMOĆNE DJELATNOSTI U PRIJEVOZU; DJEL. PUT. AGENCIJA	11,93	10,69	13,6	13,71	9,31	10,5	11,8	12,2	10,57	7,34
64	POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE	31,6	33,76	33,5	33,3	32,2	32,5	28,7	34,6	32,97	30,15
65	FINANCIJSKO POSREDOVANJE, OSIM OSIGURANJA I MIROVINSKIH FONDOVA	9,07	9,52	9,35	8,38	7,11	7,11	9,45	9,28	9,89	10,58

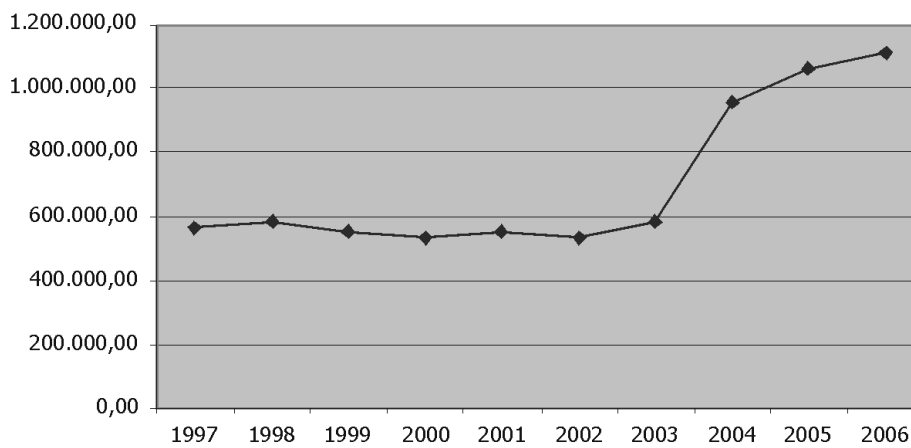
66	OSIGURANJE I MIROVINSKI FOND, OSIM OBVEZNOG OSIGURANJA	8,67	11,92	15,6	13,86	9,32	11,2	9,99	11,4	11,57	12,26
67	POMOĆNE DJELATNOSTI U FINACIJSKOM POSREDOVANJU	1,02	8,24	14,9	12,08	2,14	1,73	0,54	3,55	4,58	5,72
70	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	3,64	9,53	13,7	13,24	8,82	9,51	7,25	3,72	16,86	22,01
71	IZNAJMLJIVANJE STROJEVA I OPREME, BEZ RUKOVATELJA I PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	4	5,95	5,56	6,92	3,33	3,58	9,27	16,4	9,00	4,96
72	RAČUNALNE I SRODNE DJELATNOSTI	1,67	4,95	3,98	3,36	3,74	4,43	2,94	3,47	2,97	3,38
73	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	8,88	9,39	10,3	9,17	12,4	5,5	7,49	12,3	10,57	9,7
74	OSTALE POSLOVNE DJELATNOSTI	7,6	8,86	8,84	10,25	9,35	8,71	10,3	14,1	12,83	13,39
75	JAVNA UPRAVA I OBRANA, OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	48,46	19,58	20,5	19,69	19,2	17,6	17,9	18,3	20,38	19,43
80	OBRAZOVANJE	5,09	5,13	6,10	5,58	5,68	5,8	7,43	7,76	8,77	8,76
85	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	14,68	13,54	14,8	13,92	14,6	14,5	17,4	17,7	17,8	19,2
90	UKLANJANJE OTP. VODA, ODVOZ SMEĆA, SANITARNE I SLIČNE DJELATNOSTI	48,09	42,22	42	34,04	36,5	38,5	40,4	34,2	37,32	26,96
91	DJELATNOSTI ČLANSKIH ORGANIZACIJA, D.N.	5,08	7,93	11,4	13,65	11,3	7,09	6,51	11,5	10,77	14,55
92	REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE DJELATNOSTI	10,61	9,71	12	13,39	11,9	10,1	11,8	12,9	12,67	10,68
93	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	64,65	37,64	40,4	47,84	67,4	55,4	48,1	21,8	15,73	6,48
95	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBAMA	2,12	2,60	2,80	4,40	2,7	2,62	1,32	1,76	2,12	9,68
99	IZVANRITOR. ORGANIZ. I TIJELA	1,5	1,25	1,30	1,41	15,2	1,22	0,72	1,22	1,86	1,01

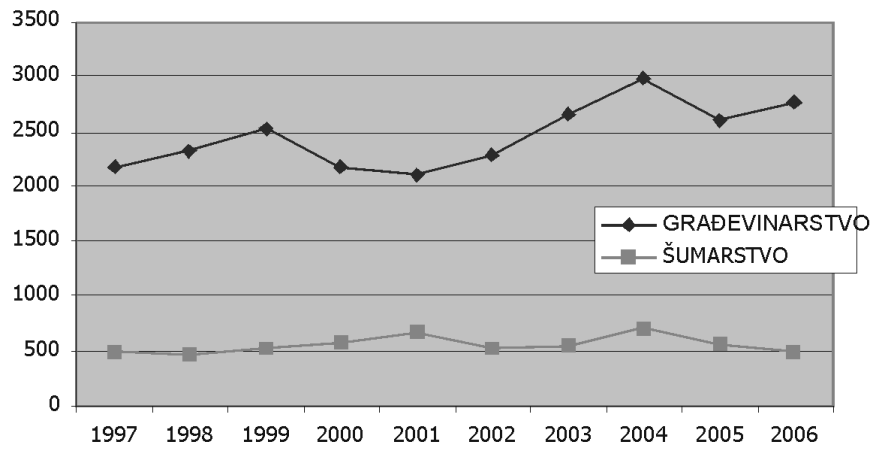
Grafički prikaz 1. Broj ozljeda na radu od 1997. do 2006. godine

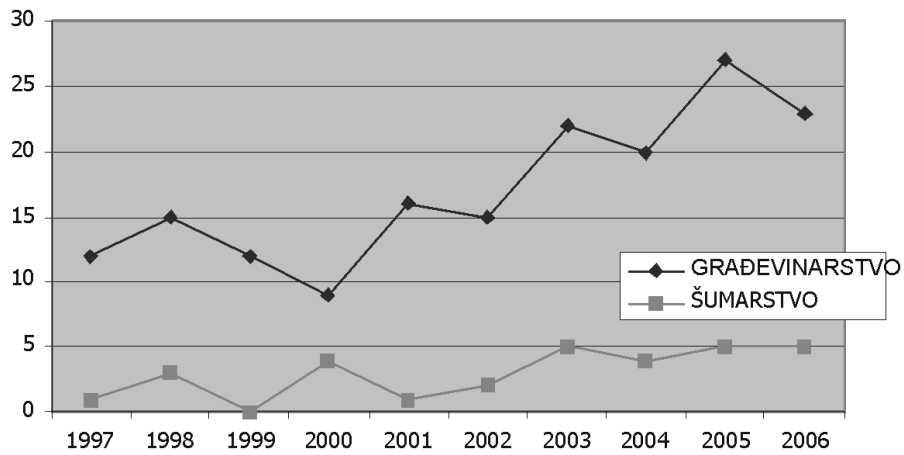
Grafički prikaz 2. Broj smrtnih slučajeva na radu od 1997. do 2006. godine

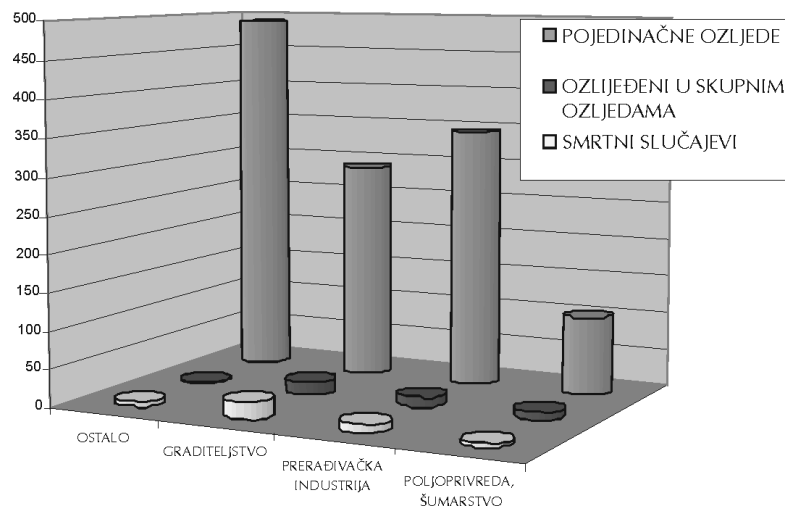
Grafički prikaz 3. Ukupan broj izgubljenih dana zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti od 1997. do 2006. godine

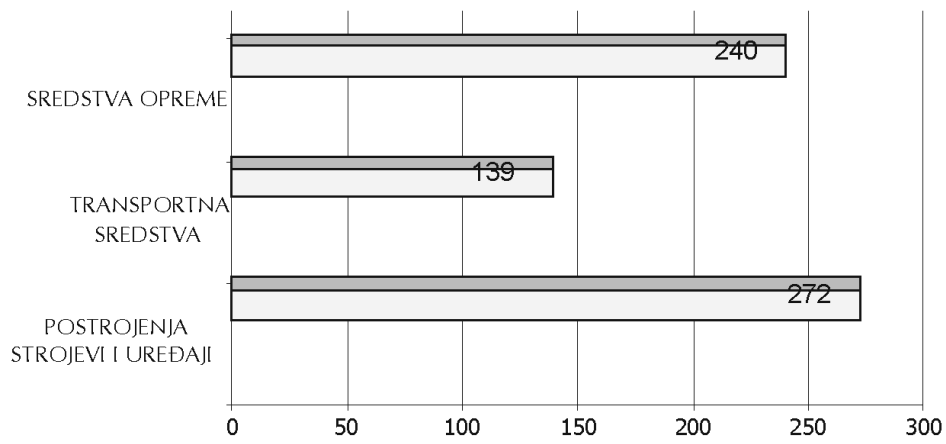
Grafički prikaz 4. Osljede na radu u šumarstvu i građevinarstvu od 1997. do 2006. godine

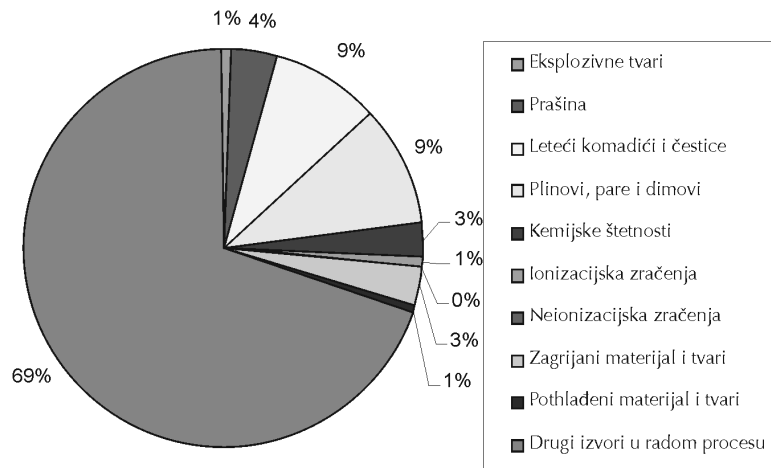
Grafički prikaz 5. Smrtno stradali u građevinarstvu i šumarstvu od 1997. do 2006. godine

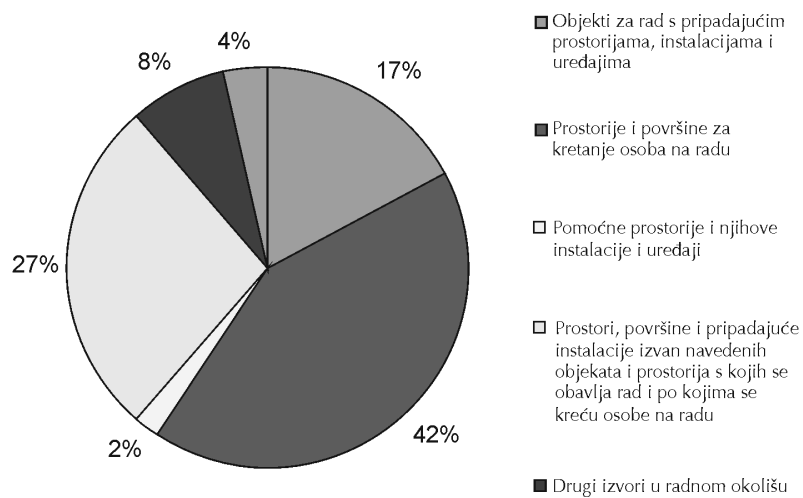
Grafički prikaz 6. Najrizičnije djelatnosti u 2006. godini

Grafički prikaz 7. Izvori ozljeda u 2006. godini

Grafički prikaz 8. Izvori ozljeda ovisni o procesu rada

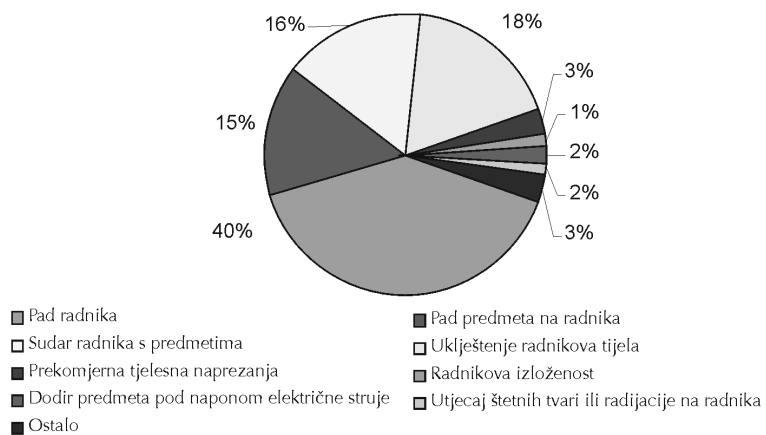
Grafički prikaz 9. Izvori ozljeda u radnoj okolini

Grafički prikaz 10. Neprimijenjena osnovna pravila zaštite na radu kao uzrok ozljeda

Grafički prikaz 11. Neprimijenjena posebna pravila zaštite na radu kao uzrok ozljeda

Grafički prikaz 12. Način nastanka ozljede